

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์ A Development for Political Participation of Kalasin Citizen

เกรียงไกร ภูมิลอแจ้ง¹ รังสรรค์ สิงห์เลิศ² และศศิธร เซาวรัตน์³

Kraingkrai Phoomlaojeang¹, Rungson Singhalert² and Sasithorn Nuowarat³

สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}

Regional Development Strategies Faculty, of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2,3}

Corresponding author, E-mail : tuy_phoom@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และ3) เพื่อทดลองและประเมินผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของ Taro Yamane จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบการสุ่มตามระดับชั้น อย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ และใช้รูปแบบการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสรล กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรสาเหตุ จำนวน 8 ปัจจัยสาเหตุ ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 30 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการพิจารณาสร้างรูปแบบการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการประชุม กลุ่มย่อย และการระดมความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ นำรูปแบบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนา และระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กลุ่มทดลอง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมู่บ้านจอมศรี หมู่ที่ 14 ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 50 คน ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 3 เดือน ประเมินผลการทดลอง โดยการเปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังการทดลอง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตามแบบวัดซ้ำ กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 ประกอบด้วย 3 ตัวแปร เรียงตามลำดับอิทธิพลได้ดังนี้ 1) ความสนใจทางการเมืองมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.61 2) ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.18 และ 3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.10

2. รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จาก 3 ตัวแปรสาเหตุ จำนวน 9 กิจกรรม ดังนี้ 1) บทบาทหน้าที่พลเมือง 2) การศึกษาของงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านการเมือง 3) การสร้างทัศนคติต่อประชาธิปไตย 4) แรงจูงใจทางการเมือง 5) พรรคการเมือง 6) สิทธิหน้าที่ของสมาชิกพรรคการเมือง 7) พระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องพรรคการเมือง 8) ข่าวสารทางการเมือง และ 9) การระดมความคิดเห็น

3. หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประชาชนในกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสนใจทางการเมือง มีความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง และมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางการเมือง เพิ่มขึ้น กว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน



ABSTRACT

This research aimed to (1) study factors affecting political participation of Kalasin citizen, (2) formulate a development model of political participation of citizen and (3) implement and evaluate the developed model of political participation of citizen. The research procedure was divided into 3 stages. In the first stage, The researcher investigated factors which directly and indirectly affected political participation of citizen by formulating a model of political participation development as an outcome variable. Eight causal factors were used for the study. Four hundred citizen in Kalasin province were selected and participated in the study and the required data were collected by using the questionnaire, were used for analyzing of data. Structural Equation Model : SEM, LISREL for Windows with Path Analysis at the .05 level of statistical significance. In the second stage, the researcher constructed the development model of political participation of citizen by using the study result from the first stage. Thirty involved persons were participated in the workshop to co-operatively criticized and evaluated the model of political participation. In the third stage, the researcher implemented the model. After three month of implementation, the model was evaluated by 50 citizen in Ban Jomsree Yangtalad District Kalasin Province and analyzed by MANOVA (Repeated Measure) at the .05 level of statistical significance.

The major findings revealed the followings:

1. The developed causal factors showed harmony with the empirical data. Three causal factors with total effects on political participation of citizen in Kalasin Province were found including 1) political interest (0.61) 2) Believe in efficiency of political (0.18) and 3) political environment (0.10)

2. The development model of political participation of citizen consisted of 3 causal factors 9 activities : 1) Citizen role 2) Observe activities 3) Political attitude 4) political motive 5) Political organization 6) Political Member 7) Political law 8) Political news and 9) Brain Storming

3. The Citizen in Ban Jomsree Yangtalad District Kalasin Province showed higher Learner - Centered Learning Development as a whole and in 2 aspects : service and support than before implementation of model at the .05 level of statistical significance both MANOVA (Repeated Measure).

Keywords : Political Participation

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยจากระบบ สมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ในอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผ่านมาแล้วทั้งหมด 19 ฉบับ ในการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เป็นการเพิ่มสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสิทธิด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคน จากนั้นรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 มีสาระสำคัญที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างมากมายหลายมาตรา ไม่ว่าจะเป็นในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย (มาตรา 26-68) กล่าวถึงในเรื่องความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการเรียกร้อง เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม สิทธิชุมชน และสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนช่วยให้อำนาจในสังคมมีการกระจายตัว ซึ่งหากในระบบสังคมหนึ่งมีอำนาจกระจุกตัวหรือรวมศูนย์ (Centralization) อยู่ที่จุดใดจุดหนึ่งมากเกินไป จะทำให้เกิดความขัดแย้งได้่างขึ้นตามมา และในที่สุดอาจทำให้ระบบสังคมแตกสลายได้ง่ายขึ้นเช่นกัน สภาวะเช่นนี้เรียกว่า สภาวะของความขัดแย้งหรือความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural violence) [1]

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ที่ผ่านมา คณะกรรมการการเลือกตั้งจะถือว่าเป็นโมฆะ แต่จากการสรุปจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ที่ผ่านมาอย่างไม่เป็นทางการในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยคณะ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 428,437 คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 756,663 คน คิดเป็น 56.65% น้อยกว่าการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา จากหน่วยเลือกตั้ง ทั้งสิ้น 1,602 หน่วย และยังไม่รวมนอกเขตจังหวัดและนอกราชอาณาจักรปรากฏว่าจังหวัดกาฬสินธุ์ มีผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยแบ่งเขตบัตรดี 357,317 คิดเป็น 83.40%, บัตรเสีย 38,694 คิดเป็น 9.03% บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 32,453 คิดเป็น 7.57%

ส่วนแบบบัญชีรายชื่อบัตรดี 373,748 คิดเป็น 87.24% บัตรเสีย 26,151 คิดเป็น 6.10% บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 30,845 คิดเป็น 7.20% ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ที่มีผู้ออกมาใช้สิทธิ 73.14% ผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการนี้ยังไม่รวมกับการเลือกตั้งนอกเขตจังหวัด นอกราชอาณาจักรและเลือกตั้งล่วงหน้าเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2557 ที่ผ่านมา [2] ซึ่งนั่นย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าประชาชนได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลงอย่างน่าตกใจ

จากปรากฏการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ค้นพบดังกล่าวมาสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแล้วนำไปทดลองใช้รูปแบบ และประเมินรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการมีความรู้เรื่องการ และทัศนคติที่ดีต่อการเมืองระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อทดลองและประเมินผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก 1) ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง และได้รับอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมจาก 1) ปัจจัยด้านสภาพบุคคล ประกอบด้วย อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ 2) ปัจจัยด้านความสนใจทางการเมือง และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง



2. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. พื้นที่เป้าหมาย เป็นการศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และการประเมินรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในบัญชีเลือกตั้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 756,663 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane. [3] จำนวน 400 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนรวม 3 ปัจจัย ได้แก่

1) ด้านสภาพบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

2) ด้านความสนใจทางการเมือง

3) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง

2.2 ตัวแปรคั่นกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุและผล ได้แก่ ด้านความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง

2.3 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ในการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านลักษณะประชากรของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for Windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง(Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม [4]

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 30 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย คือ ผลลัพธ์จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการพิจารณาสร้างรูปแบบ

3. วิธีการศึกษา โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เข้าร่วมกระบวนการระดมสมอง (Brain Storming) เพื่อวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และนำผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาที่ได้ ให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรม จำนวน 3 ท่าน

การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้และการประเมินรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณแบบวิจัยกึ่งทดลอง

1. ประชากรกลุ่มทดลอง ประกอบด้วย ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในบัญชีเลือกตั้ง หมู่บ้านจอมศรี หมู่ที่ 14 ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 50 คน ใช้การเลือกแบบสุ่มเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย คือ ได้แก่ 1) รูปแบบการพัฒนา อันประกอบด้วย กิจกรรมหรือโครงการ หรือแผนงาน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 และ 2) ตัวแปรอิสระในระยะที่ 1 ที่พบว่า มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. วิธีการศึกษา การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยมีแบบแผน

การวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยของ Cook & Campbell. [5] โดยการเปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แล้วทำการทดสอบสมมุติฐานด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวัดความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม แบบวัดซ้ำ MANOVA (Repeated Measure) โดยกำหนดค่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 ประกอบด้วย 3 ตัวแปร เรียงตามลำดับอิทธิพลได้ดังนี้ 1) ความสนใจทางการเมืองมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.61 2) ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.18 และ 3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.10 ซึ่งผลการวิจัย แสดงเป็นแผนภาพและแสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จาก 3 ตัวแปรสาเหตุ จำนวน 9 กิจกรรม มีดังนี้ 1) บทบาทหน้าที่พลเมือง 2) การศึกษาดูงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านการเมือง 3) การสร้างทัศนคติต่อประชาธิปไตย 4) แรงจูงใจทางการเมือง 5) พรรคการเมือง 6) สิทธิหน้าที่ของสมาชิกพรรคการเมือง 7) พระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องพรรคการเมือง 8) ข่าวสารทางการเมือง และ 9) การระดมความคิดเห็น

การวิจัยระยะที่ 3 พบว่า ผลการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประชาชนในกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสนใจทางการเมือง มีความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง และมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางการเมือง เพิ่มขึ้น กว่าการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์ และจากผลการวิจัยของระยะที่ 1 พบว่า มี 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสนใจทางการเมือง 2) ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง และ 3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง ที่ผลการทดสอบสมมุติฐาน แล้วมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ความสนใจทางการเมือง สอดคล้องกับ Narong Sinsawad. [6] ที่พบว่า ผู้ที่สนใจการเมืองอาจจะดูได้จากการติดตามข่าวคราวทางการเมือง เช่น โดยทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การพูดคุยกับคนอื่นทางการเมือง การไปฟังเขาหาเสียงเลือกตั้ง ผู้ที่สนใจการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือไปช่วยผู้สมัครที่ตนชอบ หาเสียงหรืออาจจะโดดลงไปสมัครรับเลือกตั้งเสียเอง นึกถึงคนสองคนเดินผ่านผู้สมัครผู้แทนซึ่งกำลังพูดหาเสียงอยู่ คนหนึ่งหยุดฟังเดินเข้าไปฟังอีกคนเดินเลยไปอย่างไม่สนใจ ก็พอสันนิษฐานได้ว่า คนแรกมีแนวโน้มที่จะไปเลือกตั้งเมื่อวันนั้นมากถึง มากกว่าคนที่ 2 และในขณะที่เดียวกันผู้ที่สนใจการเมืองมากกว่า มีความปรารถนาอยากให้คนนั้นคนนั้นชนะการเลือกตั้ง คนเหล่านี้จะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น ช่วยผู้สมัครที่ชอบ หาเสียงไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มากกว่าคนที่ไม่สนใจการเมือง ไม่เห็นความสำคัญของผู้สมัคร ใครจะแพ้ชนะไม่สำคัญ

1.2 ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง สอดคล้องกับ Angus Campbell, P.E. Converse, W.E. Miller and D.L. Stokes. [7] บุคคลที่เห็นด้วยกับข้อความแต่ละข้อก็หมายถึงการที่ไม่เชื่อในประสิทธิภาพในทาง การเมืองของตัวเอง บางคนก็อาจจะเห็นด้วยกับเพียงบางข้อ บุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับทุกข้อ คือ ผู้ที่จัดเข้าไปอยู่ในกลุ่มของผู้มีประสิทธิภาพในทางการเมืองสูง



1.3 สภาพแวดล้อมทางการเมือง สอดคล้องกับ Kamom Somwichien [8] กล่าวว่าไว้ว่า อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมชน มิบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารความเคลื่อนไหวและค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมือง ช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การปรับวิถีชีวิตและค่านิยม เพื่อการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย ถือเป็นตัวจักรที่สำคัญในการให้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ค่านิยม ข้อเท็จจริงทัศนคติ แบบแผนในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน

2. การวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการวิจัย คือ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดกาฬสินธุ์ จากผลการวิจัยของระยะที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการนำ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสนใจทางการเมือง 2)ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง และ3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาร่างเป็นตัวแบบในการสร้างรูปแบบการพัฒนา นั้น ผู้วิจัยจึงอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผลที่ได้จากการสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เกิดจากการนำ 3 ตัวแปร มาจัดทำรูปแบบการพัฒนา ได้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 9 กิจกรรม ดังนี้ ได้แก่ 1) กิจกรรม บทบาทหน้าที่พลเมือง 2)กิจกรรม การศึกษาดูงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านการเมือง 3) กิจกรรม การสร้างทัศนคติต่อประชาธิปไตย 4) กิจกรรม แร่งงูใจทางการเมือง 5) กิจกรรม พรรคการเมือง 6) กิจกรรม สิทธิหน้าที่ของสมาชิกพรรคการเมือง 7) กิจกรรม พระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องพรรคการเมือง 8) กิจกรรม ข่าวสารทางการเมือง และ 9) กิจกรรม การระดมความคิด แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการพัฒนาหรือกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาที่ได้นี้ ได้ผ่านกระบวนการการวิจัยในเชิงคุณภาพมาแล้ว โดยมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้ให้คำแนะนำ คำชี้แนะในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ตอบสนองต่อตัวแปรที่พบจากการวิจัยในระยะที่ 1 และผู้วิจัยยังได้นำรูปแบบการพัฒนาที่ได้ทั้งหมดไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีกจำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาความเหมาะสมในการนำไปใช้ เพื่อให้สามารถเข้ากับบริบทของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์

3. การวิจัยระยะที่ 3 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการวิจัย คือ เพื่อ

ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผลการทดลองใช้วิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการเมืองของประชาชน ที่ทดลองกับ กลุ่มทดลอง จำนวน 50 คน ผลการทดลองใน 3 ด้าน คือ 1) ความสนใจทางการเมือง 2) ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง และ 3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง โดยใช้กิจกรรมการพัฒนา จำนวน 9 กิจกรรม การทดลองใช้การเปรียบเทียบค่าคะแนนก่อนและหลังการทดลอง จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางสถิติ โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตามแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) ใช้การวิเคราะห์ในภาพรวม ได้ค่า Within Subjects โดยวิธีของ Pillai's Trace Wilks' Lambda Hotelling's Trace และของ Roy' Largest Root พบว่าผลการทดสอบมี ค่า Sig น้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ผู้วิจัยตั้งไว้ที่ .05 และใช้การวิเคราะห์รายตัวแปรตาม ในตัวแปรตามทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความสนใจทางการเมือง 2) ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง 3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง และ 4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการทดสอบ พบว่า มี ค่า Significant น้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ผู้วิจัยตั้งไว้ที่ .05 แสดงว่า การประเมินผลหลังจากการทดลองมีความแตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการดำเนินงานดีขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

3.1 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านความสนใจทางการเมือง ของประชาชน พบว่าเปรียบเทียบกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดีขึ้น และการทดสอบค่าเฉลี่ยที่ละตัวแปรย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการดำเนินงานดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ Lester W. Milbrath [9] บุคคลมีความเลื่อมใสในพรรคใด พรรคหนึ่งเป็นพิเศษ มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง และยังมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น และจากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาความสนใจทางการเมือง ของประชาชน ที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้ 1) มีการแสดงความคิดเห็น อย่างเปิดเผย และกล้าเสนอแนะเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ในที่ต่าง ๆ รวม

ทั้งในที่ประชุม 2) เกิดพฤติกรรมกลุ่มในการพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับการเมืองในชุมชน และ 3) เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง จากสื่อต่าง ๆ

3.2 การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง ของประชาชน กับกลุ่มทดลอง พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง ของประชาชน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดีขึ้น และการทดสอบค่าเฉลี่ยที่ลดตัวแปรย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการดำเนินงานดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ Robert A. Dahl. [10] เชื่อว่าในประสิทธิภาพทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในทางการเมือง นั่นคือ ทั้งสองซึ่งต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองทำให้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง และการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ทำให้ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองเพิ่มขึ้นไปด้วย และจากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง ของประชาชน ที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้ 1) เกิดความเข้าใจในระบอบการปกครองตามแบบประชาธิปไตย และมีความพร้อมที่จะดำเนินการต่อไป 2) เกิดความรัก และหวงแหนในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทำให้แสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย และ 3) มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งในเรื่องส่วนตัว และเรื่องของประเทศชาติ

3.3 การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง กับกลุ่มทดลอง พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดีขึ้น และการทดสอบค่าเฉลี่ยที่ลดตัวแปรย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการดำเนินงานดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ Sitthiphon Phutthahun [11] ที่กล่าวว่า การสื่อสารช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคล การสื่อสารทางการเมืองก็เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองของระบบการเมืองเช่นกัน และจากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเมืองของประชาชน ที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้ 1) เกิดการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย

สอดคล้องกับการพัฒนาทางการเมือง 2) มีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองที่เป็นของกลุ่ม และแบ่งปันความคิดเห็น และความรู้สึกทางการเมืองอย่างเปิดเผย 3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำและปฏิบัติตามทางการเมือง และ 4) มีการร่วมมือประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการเมืองร่วมกันเป็นหมู่คณะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ความสนใจทางการเมือง ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง และ สภาพแวดล้อมทางการเมือง เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สามารถนำรูปแบบการพัฒนาทั้ง 9 กิจกรรม ไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ในทุกพื้นที่ ทั้งนี้ควรจะต้องมีการจัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความคิดองค์ความรู้ ความเข้าใจในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ควรจะจัดทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

1.2 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ด้านไปจัดทำแผนการอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ทางการเมืองให้กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ในภาคเอกชนควรเปิดโอกาสให้พนักงานหรือลูกจ้างในการดูแลของภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกในสิ่งที่สามารถจะกระทำได้อยู่ในขอบเขต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรให้มีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเขตพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ เพราะวาระการและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ และทำการอบรมตามกรอบที่ผู้วิจัยกำหนดไว้เพียงบางส่วนเท่านั้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด และ



เกณฑ์ในการประเมินมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- [1] Pornamrin Promgird. (2000). **Good Governance and Society and Politics Reform**. Bangkok : Parliament.
- [2] Election Commission of Kalasin Province. (2014). **Election Results**. Kalasin : Election Commission of Kalasin Province.
- [3] Yamane, Taro.(1973). **Statistics : An Introductory Analysis**. New York : Harper and Row.
- [4] Rungson Singhalert.(2015). **Social Science Research**. Mahasarakham : Rajabhat Mahasarakham University.
- [5] Cook,T.D. and Campbell, D.T. .(1997). **Quasi Experimentation : Design and Analysis for FieldSetting**. R and McNally Chicago :Lllinois.
- [6] Narong Sinsawad. (1983). **Rural Employment Generation Program in 1981 and Temporary Migration in the Northeast**. Population and Development in Thailand,
- [7] Campbell, A., P. E. Converse, W. E. Miller & D.E. Stokes .(1964). **The American Voter**. New York : John Willey & Sons.
- [8] Kamom Somwichien. (1973). **Democracy and Thai Society**. Bangkok : Thai Wattanapanich Co., Ltd.
- [9] Milbrath, Lester W. (1965). **Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics**. Chicago : Rand Mc.Nally & Company.
- [10] Dahl, Robert A. (1971). **Polyarchy : Participation and Opposition**. New Haven : Yale University Press.
- [11] Sitthiphan Phutthahun. (1998). **Political and Ethical Theory**. Bangkok : Ramkhamhaeng University Press.